

Devadesát let Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy

Brzy poté, co byl na počátku dvacátého století dostavěn v Praze univerzitní areál na Albertově, se objevily první návrhy na zřízení přírodovědecké fakulty. Fakulta však vznikla až po vzniku samostatné Československé republiky jako pátá fakulta Univerzity Karlovy. Bylo to právě před devadesáti lety a naši zřizovací listinou je Nařízení vlády 392/1920 Sb. republiky Československé ze dne 24. června 1920 o rozdělení filosofických fakult obou pražských universit (jednalo se o českou a německou univerzitu). Tak vznikla samostatná Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy. V prostorách Albertova působilo mnoho vynikajících osobností, takových, jako Jan Svatopluk Presl, Albert Einstein, Bohuslav Brauner, Aleš Hrdlička. Ale pro Přírodovědeckou fakultu a pro chemii v naší zemi má zvláštní význam to, že československá elektrochemická škola vznikla právě v Chemickém ústavu Přírodovědecké fakulty, když zde po mnoho let působil se svými spolupracovníky Jaroslav Heyrovský, laureát Nobelovy ceny za polarografii.

Na Albertově se několikrát v dějinách křížily cesty, které rozhodovaly o vývoji našeho státu. Vzpomenu alespoň dvě z nich. První z událostí byl pohřeb Jana Opletala na Albertově 15. listopadu 1939 provázený studentskou manifestací, které se zúčastnily tisíce lidí. Po dvou dnech, v noci na 17. listopad byly gestapem a jednotkami SS v obsazeny vysokoškolské budovy a studentské koleje. Devět studentských vůdců bylo popraveno, 1200 studentů zatčeno a odvezeno do koncentračních táborů. Vysokoškolský život v naší zemi se na šest následujících let téměř zastavil. A o padesát let později se na Albertově znovu shromáždila studentská demonstrace, tentokrát proti komunistické nadvládě, a vydala se směrem na Národní třídu. Brutální rozeznání této demonstrace započalo v naší zemi sametovou revoluci a zařadilo nás opět mezi demokratické evropské země.

A jak jsme na tom dnes, ve svých devadesátinách? Přírodovědecká fakulta nyní poskytuje vysokoškolské vzdělání v oblasti věd biologických, geografických, geologických, chemických a environmentálních. Vzdělávání je třístupňové – bakalářské, navazující magisterské a doktorské. Bakalářské a magisterské studium je jed-

nak jednooborové, zaměřené především na výchovu budoucích vědeckých a odborných pracovníků v daném oboru schopných samostatně tvůrčí činnosti a rovněž víceoborové, probíhající ve spolupráci s ostatními fakultami Univerzity Karlovy. Výuka probíhá podle kreditního systému European Credit Transfer System (ECTS). Absolventi fakulty získávají kromě diplomu také celoevropsky uznávaný Dodatek k diplomu (Diploma Supplement) v anglickém jazyce. Navíc, chemické obory fakulty udělují prestižní tituly Chemistry Eurobachelor® a Chemistry Euomaster®, čímž se fakulta zařazuje mezi přední evropské vzdělávací instituce zajišťující vzájemnou přenositelnost vzdělávání v chemii. Spojení univerzitní výuky a vědeckého výzkumu je silnou stránkou fakulty, která má akreditováno mnoho oborů a programů ve vyšších stupních studia – magisterském a doktorském. Celkem na fakultě studuje 5100 studentů, z nich více než jedna čtvrtina jsou studenti doktorského studia. Na kvalitu doktorského studia klade fakulta velký důraz, proto většina dizertačních prací je postavena na publikacích v mezinárodních impaktovaných časopisech, často špičkových. Fakulta klade důraz na rozšiřování studentské mobility s cílem umožnit studentům, aby strávili během studia jeden až dva semestry na zahraniční vysoké škole. Studenti k tomu využívají možnosti programu Erasmus, mezifakultních a meziuniverzitních dohod, podporu Fondu mobility Univerzity Karlovy a řady dalších programů. V hodnocení výsledků výzkumu a vývoje, které je každoročně uveřejňováno Radou pro výzkum a vývoj, se Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy trvale řadí na čelní místa mezi fakultami všech vysokých škol tohoto státu.

Devadesát let je v lidském životě požehnaný věk, v životě fakulty je to mládí. Chceme být fakultou otevřenou a vstřícnou, proto přeji všem chemikům a čtenářům Chemických listů, aby se jim s naší fakultou spolupracovalo co nejlépe. Ze strany fakulty pro to učiníme vše.

*Bohuslav Gaš,
děkan Přírodovědecké fakulty
Univerzity Karlovy v Praze*

90 let Přírodovědecké fakulty UK v Praze

Už léta si myslím, že je škoda, opravdu škoda, přehlížet výrazná výročí lidí i institucí. Ta výročí totiž, myslím si, představují stacionární body na hyperploše lidí, jakož i institucí. Devadesátiny jsou dobré výročí. Ovšem již před rokem 1920 probíhala studia a přírodovědné přednášky na Univerzitě Karlově, avšak dělo se to v rámci Fakulty filozofické.

S velkou chutí píši toto blahopřání z více důvodů; zmíním dva obecnější a jeden zcela osobní. To, nač hledím s respektem už hodně desetiletí, je kvalita pozoruhodně vysokého procenta absolventů. Jsem nepochybně především ovlivněn poměry na chemii, avšak jako letitý člen Vědecké rady fakulty, jsem měl dosti příležitostí sledovat poměry ve větší šíři. Myslím, že zmíněná kvalita absolventů je dána odbornou a pedagogickou kvalitou, jakož i entuziasmem mnoha učitelů fakulty. To je cosi, co zasluhuje uznání o to větší, že po mnoho let se výuka odehrála v prostorách málo vyhovujících, velice skromně vybavených. To se změnilo postupnou přestavbou a renovací, která však trvala dlouho a zatěžovala učitele i studenty někdy věru nemilosrdně. Navíc mám pocit, že ta kvalita, které si cením, zůstává zachována v době, kdy mnozí zasvěcení pozorovatelé soudí, že úroveň některých škol v nejednom směru klesá.

Druhý důvod je spjat s badatelstvím. Po léta jsem si přál, aby vybavení fakulty vzrostlo. Už řadu roků se to tak děje a je to dobře patrné na úrovni o objemu publikova-

ných prací. Kéž fakulta všemi silami usiluje o udržení růstu vybavení, ač, jak všichni víme, přes všeliká politická prohlášení, dnešní doba vzdělávání, moderní výuce a vědě příliš nepřeje.

Důvod poslední je zcela osobní. V roce 1952 jsem odcházel ze své Alma mater s posudkem velice neblahým, který nedovoľoval vstup na jakoukoli školu. Navzdory tomu mě šéf organické chemie na Albertově, docent Alois Vystrčil, pozval k uspořádání kurzu o teorii chemické vazby v organické chemii. Bylo to v roce 1959, a tak to byl, domnívám se, jeden z prvních, ne-li první kurz vůbec s takovou (tenkrát ne všeobecně s nadšením přijímanou) tematikou v Evropě. V první řadě posluchárny sedělo při první přednášce několik ctihodných chemiků, mimo jiné prof. O. Wichterle (tenkrát šestačtyřicetiletý), horlivý podporovatel netradičních postupů. A za pár let, myslím, že k tomu opět přispěl Alois Vystrčil, PČF UK mi učinila kavalírskou nabídku, abych předložil habilitaci. Jak bych té škole a mnoha učitelům chemie nebyl za to po celý život vděčný!

Šťastné vykročení ke stému výročí!

Rudolf Zahradník